

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm V. Iudex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Vide quæ dicta sunt in c. suspicionis 39. extrâ, eod.

² Sed quæri hîc potest? Si vnus ex duobus Iudicibus causâ alteri subdelegauit, is autem vt suspectus recusetur, quis de causa suspicionis cognoscere debet? Respondeo & Dico I. Si tota causa alteri subdelegata sit, & antequam citatio facta, partes suspicionis causam proponant subdeleganti, poterit is de ea cognoscere, iuxta c. super quæstionum, 27. §. Porro, extrâ eod. & tradit. Dominic. hic col. vlt. post Innoc. quem refert & sequitur Gl. hic ver. Episcopi.

Dico II. Si subdelegatus à parte iam citata tanquam suspectus recusetur, distinguendum est, vtrum tota causa subdelegata sit, an pars: Si pars tantum siue articulus, subdelegans cognoscet, vt Gl. hic docet cit. ver. Episcopi. argum. cit. c. super qq. §. Si verò. Sin tota causa alteri commissa sit, tunc arbitri eligendi sunt: Vel Iudex condelegatus cognoscet, si adiecta sit clausula, *Quod si non ambo*, vt colligitur ex hoc c.

§. Cùm autem.

³ SI contra delegatum ab Episcopo suspicionis causa opponatur, de ea Episcopus cognoscere debet. Idemque seruari debet, si Officialis Episcopi tanquam suspectus recusetur. Tamen enim ab Officiali ad Episcopum appellari impossibile sit, c. 2. de consuet. in 6. potest tamen ad eum recurri, vt de causa suspicionis cognoscat.

Rationem discriminis dat Gl. fin. Quia de substantia appellationis est, vt tendat ad aliud tribunal maius, siue Iudicem maiorem. At causa recusationis etiam à pari, v. g. condelegato; imò etiam à minoribus, videl. arbitris, cognosci potest. Aliam rationem affert Gl. marginal. ex Ancharano hic not. vlt. Quia appellatio respicit iurisdictionem, quæ eadem est in Episcopo & Officiali eius. At verò recusatio respicit personam, quæ diuersa est; ideo appellatio ab Officiali ad Episcopum fieri nequit: Sed recusatio Officiali, non ideo etiam Episcopus recusat.

Sed quid si causa suspicionis perinde Epi-

scopum, ac Vicarium afficiat, vt videre est in c. insinuante, 25. extrâ, eod. quis tum cognoscet? Respond. cum Dominico in fine huius c. Arbitros eligendos esse, iuxta c. cum speciali, 61. de appellat. Quod ipsum quoque agendum esse ait hic Ioann. Andr. & Ancharanus, not. 4. si Episcopus in remotis partibus sit, vt ad ipsum quæstio referri facile non possit.

NOTANDVM Vn. Tamen Iudex ordinarius, vel delegatus cognoscere possit, an sua sit iurisdicção, l. 2. ff. Si quis in ius vocatus, l. si quis in aliena. 5. ff. de iudicijs, limitari tamen debet: nisi dubium existat circa ipsam Iudicis personam; vt si obijciatur, quòd sit excommunicatus, infamis, amens & similiter, si vt suspectus recusetur, de tali exceptione Iudex cognoscere non potest; quia sicuti suspectus, aut deficiens censetur in causa principali, ita & in accessoria. Quare hoc casu Superior ad eundem est, vel arbitri eligendi. Ita docet Bartolus in l. quidam contulabat, n. 3. & seqq. ff. de re iudic. Ancharan. hic not. 3. Probus addit. 1. in Ioann. Monchum, contra Innoc. c. cum super, 23 n. 3. extrâ, hoc tit. Imò generalius loquuntur DD. in l. de iure, 37. ff. Ad Municipalem, quòd Iudex, cuius iurisdicção in dubium reuocatur, si inde comòdum percepturus sit, non possit ipsemet pro se sententiam ferre.

CAPITVLVM V.

Iudex.

PARAPHRASIS.

Si à Papa delegatus Iudex legitime reculari possit (quia v. g. dominus est impetrantis) non prohibetur causam sibi commissam alteri subdelegare, priusquam recusatio contra eam proponatur. Adeò vt si in totum causam subdelegarit, commissio ex hoc capite impugnari aut reculari non possit: Sin autem partem tantum siue articulum causæ alteri commisit delegatus, tum reculari potest, & commissio eius oppugnari.

SYM.

SUMMARIUM.

1. Si causa probabilis suspicionis contra iudicem delegatum proponatur, suspensa est iurisdictio & potestas eius; consequenter alteri subdelegare non potest.
2. Minus est aliquid in iudicio probatum esse; maius autem & efficacius quid secundum legitimas probationes esse iudicatum.
3. Partes non possunt in iudicem delegatum, cuius iurisdictio finita, aut omnino extincta est, consentire.

Ratio prioris responsi est: Quia Iudex quamvis suspectus, tamen reuera Iudex est: quare sicuti causam ipsemet cognoscere potest, si contra eum non excipiat, ita etiam alteri committere, antequam recusetur. Ratio posterioris est: Quia causa suspicionis personam delegati afficit, ideoque vitium personale est, quod ad successorem seu substitutum non transmittitur, argum. l. an vitium, §. ff. de diuersi. & temporal. prescript. Sed alia ratio est, si ipsa iurisdictio, aut commissionis valor secundum se in dubium reuocetur, vti constat ex c. penult. hoc lib. & tit. & notat Ioan. Andr. hic n. 1. Dominicus in princip.

Cæterum, si delegatus partem causæ duntaxat committat alteri, dum iurisditionem sibi ipse referuat, atque per sinistram affectionem nocere potest parti litiganti: quamobrem contra eum recusationis causa proponi potest. Ita Gl. hic ver. aliquid.

§. Post recusationem.

Proposita, aut etiam probata recusationis causa; Iudex delegatus vices suas alteri committere potest, si pars consentiat: sed eam nolente non potest. At postquam sententia lata est contra Iudicem recusatum, ne quidem cum partium consensu subdelegare poterit, cum Iudex esse desierit.

NOTANDVM I. Si causa probabilis suspicionis contra Iudicem delegatum proponatur, suspensa est iurisdictio & potestas

eius: consequenter alteri subdelegare non potest. Ita docet hic Ancharan. not. 4.

NOTANDVM II. Minus est aliquid in iudicio probatum esse; maius autem & efficacius quid secundum legitimas probationes iudicatum esse, vti Gl. hic monet ver. super ea. Quæ de re habes Gl. elegantem in l. sed si possessori, ff. de iureiurando. l. 1. §. vlt. ver. probatum esset; vbi ait, quod ex sola probatione non noscitur actio in factum, nisi sequatur sententia; nec furto probato irrogatur infamia, nisi sententia, aut confessio intercedat. Sed iuramentum parti delatum ac præstitum, iudicialis sententiæ vim habet, vti ibidem dicitur. Vide Ioan. Monach. in fine, Ancharan. not. 5.

NOTANDVM III. Partes non possunt in Iudicem delegatum consentire, cuius iurisdictio finita, aut omnino extincta est, vti in casu proposito, per sententiam recusationis legitimæ aduersus Iudicem latæ. Ita etiam sumitur ex l. priuatorum, §. C. de iurisdict. Sed alia ratio est de Iudice ordinario; tametsi enim sententia recusationis contra ipsum ab arbitris lata sit, possunt partes mutari sententiâ renuntiare iuri suo, & sponte ipsi se subijcere, vti colligitur ex l. 1. ff. de Iudiciis. Nam iurisdictio, si aliqua subfit, prorogari potest, non autem si nulla subfit: quia quod non est, non extenditur. Quæ ipsa etiam causa est, cur Iudex ordinarius v.g. Episcopus, tametsi vt suspectus recusatus sit, & contra ipsum pronuntiatum, possit ac debeat causam alteri non suspecto delegare, c. si quis contra, 4. iun. Gl. ver. executor, de foro compet. Sed delegatus, post latam sententiam, causam committere non potest, cum iurisditionem omnem amiserit, vti hic dicitur. Potest tamen appellare à sententia contra se lata. Quæ de re videri hic potest Ioan. Monach. n. 3. & 4.

Corollarium. Si Abbas v.g. cui à Sede Apostolica intuitu dignitatis causa delegata est, ante latam sententiam recusationis obiectæ moriatur, successor eius iudicare potest: quia cessat ratio recusationis, si facta fuerat ratione personæ, non ratione dignitatis. Quod si verò recusatus post latam sententiam

Pppp 3

tiam mortuus sit, transire iurisdictionem non potest, cum extincta sit. Ita Ioan. Andr. hic n. 1. Dominic. col. 2. §. Sed pone.

CAPITVLVM VI.

Quamuis.

SI delegatus Papæ causam totam alteri subdelegarit, ab eodem reuocare, seu iurisdictionem reassumere potest, si res integra sit, seu iudicium nondum cœptum per partis citationem: Cuius ratio est, quia iurisdictionem non censetur efficaciter transisse in subdelegatum, nisi eum eam exercere cœpit.

NOTANDVM Vn. Delegatus subdelegans, etiam in totum, re integra commissionem reuocare potest. Consentit l. iudicium, § 8. ff. de Iudicijs, vbi dicitur, quod *Iudicium soluitur vetante eo, qui iudicare iusserat*, vel Superiore eius. Est tamen discrimen inter ordinarium, & delegatum iudicem, quod ille causam alteri delegatam, etiam postquam cœpta, imò lis contestata est, reuocare, aut reassumere possit, vti Gl. ibid. notat. Sed delegatus si alteri vices suas commisit, censetur officio suo functus, & iurisdictione priuatus, postquam ab eo subdelegatus iudicium cœpit.

CAPITVLVM VII.

Si delegatus.

PARAPHRASIS.

Quidam à Sede Apostolica delegatus alteri commisit vices suas, hac forma, vt in causa procederet, quoties illum abesse contingeret: postea subdelegans moritur, hoc casu ait Bonifac. VIII. subdelegatum, si viuente illo iurisdictione vti cœperat, ad sententiam definitiuam procedere posse. Idemque sentiendum, si delegatus causam subdelegarat, donec eam reuocauerit.

* * *

§. Adeum.

SI delegatus alteri causam subdelegarit, donec reuocet; aut si sententiæ executionem, vel alium iurisdictionalem articulum sibi referuarit, his casibus si accidat appellari, etiam post latam sententiam, non ad primum delegantem, sed ad delegatum causa deferenda est.

SUMMARIVM.

1. *Delegatus absolute & limitate, aut conditionate, quoties eum abesse contigerit, aut donec reuocauerit, subdelegare potest.*
2. *Verba commissionis aut delegationis benigne explicanda sunt, potius vt valeat & perseueret, quam vt pereat & cesset.*
3. *Delegatus causam ita subdelegare potest, vt sententiæ executionem sibi referuet.*

NOTANDVM I. Delegatus non tantum potest absolute causam subdelegare, sed etiam limitate, aut sub conditione, quoties eum abesse contigerit, aut donec reuocauerit. Cuiusmodi limitatio ad id conducit, vt subdelegans non censetur iurisdictionem omnino à se abdicare. Ita hic notat Gl. ver. reuocandas, & ver. committi. Nam qui secundum priorem formam delegat, iurisdictionem assumit, si præsens sit, arg. e. si quem, §. de Procurat. hoc lib. & tit. Qui autem secundum formam posteriorem, ius reuocandi iurisdictionem retinet; reuocare autem iurisdictionem, sicuti & dare ad eum pertinet, qui iurisdictione præditus est.

NOTANDVM II. Verba commissionis, aut delegationis benigne explicanda sunt, potius vt valeat, & perseueret, quam vt pereat, & cesset: quia id inseruit ad causam velociorem expeditionem. Ita notat hic Gl. marginal. & colligitur ex textu: quia verba delegationis, si abesse eum contingat, late accipiuntur, vt etiam morte interueniente, procedere possit subdelegatus. Nam abesse etiam dicitur, qui in humanis esse delinit, mulieris, l. 3. in fine, ff. de verb. signif. N